

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΝΕΟΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

ΠΡΑΚΤΙΚΟ 30/22-9-2005

Αθήνα, Πέμπτη 22 Σεπτεμβρίου 2005, στις τέσσερις (4.00) το απόγευμα, στο Αμφιθέατρο του κτιρίου του ΥΠΠΟ, στην οδό Μπουμπουλίνας 20-22, συνεδρίασε το Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων όπως αυτό συστάθηκε με το ν.3028/02 «Περί Οργανισμού του Υπουργείου Πολιτισμού» και συγκροτήθηκε με την ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/Α5/67187/12-8-2005.

Στη Συνεδρίαση παραβρέθηκαν:

1. Αγγελική Καστανά	Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. στο ΥΠΠΟ & Προεδρεύουσα ΚΣΝΜ
2. Ευαγγελία Καμπούρη	Προϊσταμένη Εφορείας Νεοτέρων Μνημείων Κεντρικής Μακεδονίας
3. Μαρία Καρδαμίτση-Αδάμη	Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Αρχιτεκτονικής Ε.Μ.Π.
4. Μαρία Φουντούκου	Προϊσταμένη Δ/σης Αναστήλωσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων
5. Ισιδωρος Κακούρης	Προϊστάμενος Δ/σης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων (θέματα 2-11)
6. Όλγα Πίππα-Γαρυφάλου	Δ/ντρια Δ/σης Εκπαίδευσης, εκπρ.Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.
7. Παναγώτης Καρύδης	Πολιτικός - Μηχανικός Καθηγητής Ε.Μ.Π.
8. Αθηνά Χριστοφίδου	Προϊσταμένη Εφορείας Νεοτέρων Μνημείων Αττικής
9. Σωτήριος Σόρογκας	Καθηγητής Αρχιτεκτονικής Γλώσσας, Επικοινωνίας & Σχεδιασμού στο Ε.Μ.Π.
10. Ελένη Μαϊστρου	Αρχιτέκτων - Μηχανικός, εκπρ.Τ.Ε.Ε.
11. Νικόλαος Ζίας	Καθηγητής Ιστορίας Τέχνης στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
12. Μαρία Μιχαηλίδου	Ιστορικός Τέχνης, επίτιμη Γενική Δ/ντρια ΥΠ.ΠΟ.
13. Εμμανουήλ Μπίρης	Αρχιτέκτονας, Καθηγητής Ε.Μ.Π.

Στη Συνεδρίαση αυτή δεν παραβρέθηκαν αν και προσκλήθηκαν με το νόμιμο τρόπο τα μέλη: Νικόλαος Καλτσάς, Δ.Παλιούρας και ο αναπληρωτής του Σ.Πανταζής

Εισηγητής στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων ήταν ο:

Αλέξανδρος Θεοχαρόπουλος Προϊστάμενος της ΔΙ.ΝΕ.Σ.Α.Κ. του ΥΠ.ΠΟ.

Γραμματείς στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων ήταν οι:

Μαρία Σαουσοπούλου-Μυστακίδη Μόνιμη υπάλληλος στο ΥΠ.ΠΟ.

Κατερίνα Γλυνού Μόνιμη υπάλληλος στο ΥΠ.ΠΟ.

ΘΕΜΑ 7ο Χαρακτηρισμός ή μη ως μνημείου της **Δημοτικής Αγοράς Κυψέλης**, που βρίσκεται στο 6ο Δημ. Διαμέρισμα Αθηνών και συγκεκριμένα στο Ο.Τ. που ορίζεται από τον πεζόδρομο της **Φωκ. Νέγρη** και τις οδούς **Σποράδων, Σύρου** και **Ζακύνθου**, φερομένης ιδιοκτησίας Δήμου Αθηναίων

Το Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων, έχοντας υπόψη:

- 1) Το με αριθ. Πρωτ. ΥΠΠΟ/ΔΙΝΣΑΚ/53728/1352/14.7.05 έγγραφο προς το Συμβούλιο
- 2) Τα σχέδια, τις φωτογραφίες και τα λοιπά έγγραφα του φακέλου
- 3) Τα άρθρα 13,14,15 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν.2690/99 (ΦΕΚ 45/1999 τεύχος Α)
- 4) Το ν. 3028/2002 Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς» (ΦΕΚ 153/2002 τεύχος Α)
- 5) Την εισήγηση του Αλέξανδρου Θεοχαρόπουλου, Προϊσταμένου της ΔΙΝΣΑΚ του ΥΠΠΟ, στην οποία αναφέρεται ότι:

Α. ΘΕΟΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ: Η Δημοτική Αγορά της Κυψέλης βρίσκεται στην περιοχή της Φωκίωνος Νέγρη, στο οικοδομικό τετράγωνο που ορίζεται από τον πεζόδρομο Φωκίωνος Νέγρη, στο οικοδομικό τετράγωνο που ορίζεται από τον πεζόδρομο Φωκίωνος Νέγρη, την οδό Σποράδων, την οδό Σύρου και την οδό Ζακύνθου. Η περιοχή έχει πάρει το όνομά της από το γνωστό μεταλλειολόγο μηχανικό και πρώτο Πρόεδρος της Ακαδημίας Αθηνών, Φωκίωνα Νέγρη. Το κτίριο της Αγοράς κατασκευάστηκε την περίοδο κατασκευάστηκε την περίοδο του μεσοπολέμου το 1935 επί Δημαρχίας Κοτζιά. Αποτελεί ένα Δημοτικό και άρα δημόσιο κτίριο προσαρμοσμένη στη συνοικία, χαρακτηριστικό δείγμα του μοντέρνου κινήματος και από τα λίγα που διασώζονται στην Αθήνα. Αντίστοιχης περιόδου είναι η μπλε πολυκατοικία στα Εξάρχεια. Η Αγορά της Κυψέλης διαθέτει το «ήθος ενός κτιρίου στο οποίο τα εμπορεύματα έφεραν ακόμη ενεργά το χρηστικό στοιχείο, η συναλλαγή ήταν μια πραγματική ανάγκη και οι αγοραστές γνώριζαν ενδεχομένως τους καταστηματάρχες. Γι αυτό, πλην της αρχιτεκτονικής, τυπολογικής και μορφολογικής αξίας, είναι φορές στις ιστορίες ενός τύπου εμπορίου που η γενικευμένη σύγχρονη εμπορευματοποίηση απαξιώνει και εξαφανίζει». Αυτό είναι από την Ελένη Πορτάλιου, ένα άρθρο, «Να σώσουμε την αγορά της Κυψέλης».

Η θέση της Δημοτικής Αγοράς της Κυψέλης στην καρδιά της συνοικίας τονίζει τη μοναδικότητα της συνοικίας, ένα πραγματικό ανθολόγιο της νεοελληνικής αρχιτεκτονικής απ' τον κλασικισμό έως τις μέρες μας, ένα πολύτιμο πολιτιστικό απόθεμα που αποτελεί πρόκληση για την ερμηνεία και τη διάσωσή του.

Η Δημοτική Αγορά αποτελεί το μοναδικό τοπόσημο που οι κάτοικοι αναγνωρίζουν αλλά και χρησιμοποιούν για να προσδιορίσουν και να ορίσουν τη γειτονιά ως έννοια και ταυτόχρονα τη θέση αυτών των ιδίων σε έναν συμβολικό χώρο της τοπικής κοινωνίας. Είναι σημείο αναφοράς και αναγνώρισης. Η βαρύτητά της στο υποσυνείδητο του κατοίκου, απορρέει από αναμνήσεις και καθημερινές εμπειρίες.

Το κτίριο είναι συνθετικά απλό και ταυτόχρονα λειτουργικό. Πρόκειται για ένα ορθογώνιο μονώροφο χώρο διαμπερή κατά το μεγάλο άξονα, που είναι τοποθετημένος κάθετα στον άξονα της πλατείας και με τα καταστήματα να διατάσσονται περιμετρικά. Εξωτερικά δημιουργείται ένας κεντρικός χώρος ανοικτής λειτουργίας και κυκλοφορίας που στεγάζεται με οροφή σε υψηλότερη στάθμη. Ο φωτισμός και ο αερισμός, παράμετροι εξαιρετικά σημαντική για τη λειτουργία της αγοράς, εξασφαλίζονται με περιμετρικούς φεγγίτες. Η μορφολογία του κτιρίου είναι λιτή. Τα συνθετικά του στοιχεία είναι δύο είσοδοι από την πλευρά της Φωκίωνος Νέγρη και της οδού Σύρου, τα διαδοχικά ξύλινα τζαμωτά

μεγάλων διαστάσεων ανοίγματα, η κιονοστοιχία προς την οδό Σποράδων και η υπερύψωση, ένα είδος φωταγωγού, στον κεντρικό χώρο.

Το τελευταίο στοιχείο θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως μια εμπειρική μαρτυρία πάνω σε αυτό που σήμερα χαρακτηρίζουμε βιοκλιματικές κατασκευές. Σημαντικό στοιχείο στη σύνθεση της κατασκευής, είναι οι ιστορικές αναφορές που ενσωματώνονται διακριτικά αλλά και με τρόπο που μπορεί να χαρακτηριστεί ταυτόχρονα και παραδειγματικός. Δίπλα στο λιτό δημόσιο κτίριο του μοντερνισμού υπάρχουν τα γύψινα ανθέμια στους πεσσούς των ανοιγμάτων και οι κιονοστοιχίες στην πλάγια όψη. Το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Αθηναίων κατά τη συνεδρίασή του της 25/10/2004, αποφάσισε την εκπόνηση τεχνικής οικονομικής και κυκλοφοριακής μελέτης, αξιοποίησης της Αγοράς της Κυψέλης. Στο πλαίσιο αυτό, στη θέση της Δημοτικής Αγοράς της Κυψέλης, θα κατασκευαστεί ένα πολυώροφο κτίριο με χρήσεις εμπορικές και σταθμό αυτοκινήτων συνολικής επιφανείας 1.180 τετραγωνικών μέτρων.

Η προοπτική αυτή έχει εγείρει πλήθος αντιδράσεων που υπερβαίνουν το τοπικό επίπεδο. Στις 9 Μαρτίου του 2005 πραγματοποιήθηκε εκδήλωση διαμαρτυρίας στο Θέατρο «Τόπος αλλού» που βρίσκεται στη συμβολή των οδών Κεφαλληνίας και Κυκλάδων, πλησίον της αγοράς. Επιστολές διαμαρτυρίας και άλλες συναφείς παρεμβάσεις έχουν εκφράσει σειρά πολιτιστικών Συλλόγων και κατοίκων της περιοχής προς την κατά τόπον αρμόδια Εφορεία Νεοτέρων Μνημείων Αττικής. Για το ίδιο θέμα έχει κατατεθεί ερώτηση και στη Βουλή των Ελλήνων.

Η Εφορεία Νεοτέρων Μνημείων Αττικής με το από 2/11/2004 έγγραφό της, κατέστησε γνωστή στον Δήμο Αθηναίων την πρόθεση του Υπουργείου να κινήσει τις προβλεπόμενες από το Ν. 3028/2002 διαδικασίες για τον χαρακτηρισμό της αγοράς ως μνημείου. Ο Δήμος Αθηναίων δια του Αντιδημάρχου κ. Χρόνη Ακριτίδη, διαβεβαιώνει ότι κανένα θέμα κατεδάφισης δεν εξετάζει στην παρούσα φάση. Οι ενέργειες αφορούν μόνο στην προκήρυξη και τη σύνταξη μελέτης, με στόχο την αξιοποίηση της Δημοτικής Αγοράς της Κυψέλης.

Η Υπηρεσία μας συμφωνεί με την πρόταση της Εφορείας Νεοτέρων Μνημείων Αττικής και εισηγείται τον χαρακτηρισμό ως μνημείου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παράγραφος 1.γ του Ν. 3028/2002, της Δημοτικής Αγοράς Κυψέλης, φερόμενης ιδιοκτησίας του Δήμου Αθηναίων που βρίσκεται στο ΣΤ' Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Αθηναίων, στο οικοδομικό τετράγωνο που ορίζεται από τον πεζόδρομο της Φωκίωνος Νέγρη και τις οδούς Σποράδων, Σύρου και Ζακύνθου, διότι αποτελεί εξαιρετικό δείγμα δημοσίου κτιρίου που κατασκευάστηκε στην περίοδο του Μεσοπολέμου, το 1935, επί Δημαρχίας Κοτζιά. Η Δημοτική Αγορά της Κυψέλης, αποτελεί χαρακτηριστικό κτίσμα του μοντέρνου κινήματος, που κατορθώνει να ενσωματώνει με επιτυχία ιστορικές αναφορές απ' τον κλασικισμό. Αποτελεί σημείο αναφοράς για τους κατοίκους και είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την καθημερινή ζωή. Είναι ένα μοναδικό τοπόσημο για την Κυψέλη, που οι κάτοικοι αναγνωρίζουν αλλά και χρησιμοποιούν για να προσδιορίσουν και να ορίσουν τη γειτονιά ως έννοια και ταυτόχρονα τη θέση αυτών των ιδίων σ' αυτό τον συμβολικό χώρο της τοπικής κοινότητας.

Μ. ΚΑΡΔΑΜΙΤΣΗ: Εγώ θα ήθελα να προστεθεί σ' αυτή την έκθεση, ότι η Αγορά αυτή ανήκει είναι η πρώτη Αγορά που κτιζεται από ένα μεγάλο πρόγραμμα Αγορών του Δήμου Αθηναίων αυτής της εποχής για να ενισχύσει τη ζωή κάθε γειτονιάς και αυτό είναι πολύ σημαντικό, δεν είναι ένα, έχουμε κι άλλα παραδείγματα και κάποια που δε μπόρεσαν να γίνουν.

Επίσης νομίζω ότι θα έπρεπε να ειπωθεί ότι είναι μια πάρα πολύ σημαντική περίοδος του αρχιτεκτονικού τμήματος του Δήμου Αθηναίων, με πολύ σημαντικούς αρχιτέκτονες, προϊσταμένους και υφισταμένους, αρχίζοντας από τον Τσαγρή, τον Κώστα Μπίρη, τον Κυριακούλη Παναγιωτάκο....

Μ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ: Τον Σπύρο Παπαλουκά...

Μ. ΚΑΡΔΑΜΙΤΣΗ: Ο Σπύρος Παπαλουκάς δεν ήταν στον Δήμο.

Μ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ: Βεβαίως ήταν, στο Κοτζιά ήταν αρχιτεκτονικός και καλλιτεχνικός σύμβουλος.

Μ. ΚΑΡΔΑΜΙΤΣΗ: Καλλιτεχνικός σύμβουλος όχι στο αρχιτεκτονικό τμήμα όμως.

Μ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ: Και στο αρχιτεκτονικό.

Μ. ΚΑΡΔΑΜΙΤΣΗ: Ήταν; Εργαζόταν εκεί;

Μ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ: Βέβαια.

Μ. ΚΑΡΔΑΜΙΤΣΗ: Τέλος πάντων, υπάρχει ένα πολύ ζωντανό και δυνατό επιτελείο και νομίζω ότι και αυτό μόνο αποτελεί ένα ιστορικό σημείο που πρέπει να τονιστεί και μακάρι να είχε και σήμερα ο Δήμος τέτοια επιτελεία και να έκανε τέτοια έργα. Και ο Δήμος ήταν ο πρώτος που θα έπρεπε να ζητήσει την κήρυξη για την ιστορία τη δική του, την ιστορία του Δήμου Αθηναίων.

ΕΜΜ. ΜΠΙΡΗΣ: Ένα άλλο ήθελα να προσθέσω, ότι τα όρια της Κυψέλης κατ' ουσίαν, δηλαδή η επέκταση της Κυψέλης έως την Φωκίωνος Νέγρη, αποτελούν και αυτά τοπόσημα, δηλαδή η συγκροτημένη πολεοδομική ανάπτυξη της Κυψέλης, έως ένα βαθμό κατέληγε στη Φωκίωνος Νέγρη εκείνη την περίοδο, οπότε ήρθε κατά κάποιο τρόπο να οργανωθεί και με αυτή την Αγορά. Μετά είχαμε μια μεγαλύτερη επέκταση προς βορρά. Ένα άλλο που ήθελα να πω, είναι ότι στους κατοίκους της Κυψέλης, η αγορά αποτελεί -το γράφει η εισήγηση πολύ καλά βέβαια- ένα είδος τοπόσημου και φαίνεται ότι αυτό το τοπόσημο λειτουργούσε πάρα πολύ καλά την εποχή που η κοινωνική δομή της Κυψέλης δεν είχε τόσο αποδιοργανωθεί όπως έχει αποδιοργανωθεί σήμερα.

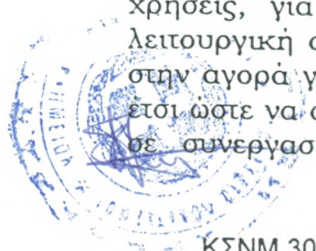
Δηλαδή οι παλιοί Κυψελιώτες μιλούσαν για την εκκλησία του Αγίου Γεωργίου και για την Αγορά και ενδεχομένως την Αγία Ζώνη και κάτι τέτοια. Επομένως, νομίζω ότι βοηθά πάρα πολύ τη στιγμή που παρατηρούμε μια τέτοια αλλοίωση της δομής της κοινωνικής σ' αυτή τη συνοικία όπως και σε άλλες συνοικίες της Αθήνας, να διατηρήσουμε πλέον αυτά τα στοιχεία συνοχής, τα απτά στοιχεία, δηλαδή τα υλικά, τα οποία θα συνεχίσουν μοιραίως να αποτελούν έναν ιστό και για τους νέους κατοίκους, και για τις νέες γενιές.

Α. ΚΑΣΤΑΝΑ: Να προσέλθει ο ενδιαφερόμενος.

6) Στο σημείο αυτό προσήλθε ο κ. Χρόνης Ακριτίδης, Αντιδήμαρχος Δήμου Αθηναίων

Χ. ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ: Νομίζω έχετε λάβει το έγγραφο που σας έχει απευθύνει ο Δήμος, όσον αφορά τον χαρακτηρισμό της αγοράς ως μνημείο διατηρητέο. Μας βρίσκει σύμφωνους αυτή η άποψη, δε μας ενοχλεί, εμείς έχουμε ήδη αναθέσει, είμαστε στο τελευταίο στάδιο μιας μελέτης για αξιοποίηση της Αγοράς, αρχικά αξιοποίηση της υφισταμένης αγοράς του κτιρίου και με μια δεύτερη μελέτη, αν υπήρχε περίπτωση κατεδάφισής του. Τέλος πάντων, το θέμα είναι ότι δεν υπάρχει πρόθεση από μας να κατεδαφιστεί η αγορά. Άρα δε μας ενοχλεί και ο χαρακτηρισμός της ως μνημείου. Το θέμα το οποίο κύρια ήρθα εγώ να σας πω, είναι όσον αφορά τις χρήσεις. Οι χρήσεις πρέπει να είναι τέτοιες ούτως ώστε αυτό το κτίριο όπως γίνει, ό,τι και να γίνει, να είναι βιώσιμο. Μην κάνουμε κάτι που θα αποκλείσουμε χρήσεις που θα καταστήσουν το κτίριο μη βιώσιμο.

Οι χρήσεις θα πρέπει να είναι έτσι ώστε το έργο αυτό της Αγοράς, που είναι ένα όντως ένα πιο πολύ συναισθηματικό μνημείο της περιοχής και όχι ως αρχιτεκτόνημα γιατί είναι συνυφασμένο με τη ζωή της Κυψέλης, -αν και δε μένω στην Κυψέλη εγώ το ξέρω όπως το ξέρετε όλοι σας- αλλά το να περιοριστούν οι χρήσεις, για παράδειγμα να μείνει η οπωρο-αγορά, νομίζω ότι δεν είναι λειτουργική σήμερα. Δεν ξέρω αν υπάρχει και θέμα για θεσμοθέτηση χρήσεων στην αγορά για σήμερα, δεν έχω δει την εισήγηση. Εγώ θα ήθελα να γίνει κάτι έτσι ώστε να σας πω τι έχουμε σχεδιάσει και πού προχωράμε. Ήδη βρισκόμαστε σε συνεργασία με τον ΕΟΜΜΕΧ για να επιδοτηθούν οι χρήσεις μικρών

καταστημάτων για τις γυναίκες όσον αφορά σε χειροτεχνήματα, κοσμήματα, τέτοια πράγματα. Είμαστε πολύ κοντά, έχουμε κλείσει αυτή τη συμφωνία. Ο χώρος που μπορούν να χωροθετηθούν αυτές οι χρήσεις, είναι η Αγορά.

Ταυτόχρονα όμως πρέπει να υπάρχουν και χρήσεις πολιτισμού. Εμείς ούτως ή άλλως έχουμε προγραμματίσει να υπάρχει ένα οίκημα της τάξεως των 300 τετραγωνικών που θα αποδοθούν για πολιτιστικές χρήσεις στο Διαμέρισμα ή σε διάφορους Συλλόγους. Δεν έχω να πω τίποτε περισσότερο, αν κάτι θέλετε να πείτε εσείς και να ρωτήσετε, στη διάθεσή σας.

Μ. ΚΑΡΔΑΜΙΤΣΗ: Δεν κατάλαβα τι ακριβώς εννοείτε με το οίκημα των 300 τετραγωνικών. Δηλαδή μέσα στην αγορά το οίκημα, δίπλα κάπου είναι αυτό το οίκημα; Τι είναι αυτό το οίκημα;

Χ. ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ: Συγνώμη, λάθος στην έκφρασή μου. Ένας χώρος εμβαδού περίπου 300 τετραγωνικών θα αποδοθεί στο Διαμέρισμα για χρήση πολιτισμού από το υφιστάμενο οίκημα της Αγοράς. Κάποια μαγαζιά θα συνενωθούν, αυτό εννοώ.

Μ. ΚΑΡΔΑΜΙΤΣΗ: Δηλαδή εννοείτε μια αλλαγή της εσωτερικής μορφής για να γίνει αυτό.

Χ. ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ: Μια αλλαγή εσωτερικής μορφής, ναι. Δεν πρέπει να καλυφθεί ούτε να χτιστεί τίποτε άλλο, ούτως ή άλλως συμφωνούμε στο διατηρητέο.

Μ. ΦΟΥΝΤΟΥΚΟΥ: Εγώ δεν καταλαβαίνω, εάν δηλαδή ο Δήμος προτίθεται μετά τον χαρακτηρισμό να κάνει αυτό που λέτε, δηλαδή να γίνουν συνενώσεις κάποιων κτισμάτων, θα γίνει μια μελέτη τέτοια που θα πρέπει να έρθει στο Συμβούλιο εφ' όσον είναι χαρακτηρισμένο μνημείο για να δώσει την έγκριση για αυτές τις παρεμβάσεις που θα θέλετε να κάνετε. Όμως εγώ έχω μια απορία: Όταν χαρακτηρίζουμε μια Δημοτική Αγορά, η οποία ήταν αγορά τροφίμων νομίζω, και είναι, και της δίνουμε έναν άλλον χαρακτήρα, σαν αυτόν που λέτε εσείς, δεν καταλαβαίνω γιατί ζητάτε τον χαρακτηρισμό της. Δηλαδή μου φαίνονται λιγάκι περίεργα αυτά, απ' τη μια μεριά θέλετε να χαρακτηριστεί...

Χ. ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ: Δεν ζήτησα τον χαρακτηρισμό, είπα να μη χαρακτηρίσετε κάτι έτσι ώστε αυτό που θα χαρακτηρίσετε να γίνει μη βιώσιμο, αυτό είπα εγώ.

Μ. ΦΟΥΝΤΟΥΚΟΥ: Ο Δήμος δηλαδή συμφωνεί με την πρόταση της Υπηρεσίας που σας έχει σταλεί για τον χαρακτηρισμό της αγοράς;

Χ. ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ: Ως διατηρητέο μνημείο συμφωνεί, ως χρήσεις δεν συμφωνούμε. Εν έτει 2005 και αυτή τη στιγμή λειτουργεί μόνο ένα κατάστημα μέσα. Η αγορά για να μπορέσει να λειτουργήσει ως αγορά οπωρικών θα πρέπει να έχει και κάποια άλλα πράγματα, να έχει προσβάσεις, να έχει χώρους στάθμευσης για φορτοεκφόρτωση, θα πρέπει να έχει όλα αυτά. Αν χαρακτηριστεί ως χώρος αγοράς, στην ουσία το καταδικάζετε να το αφήσουμε να ρημάξει και να πέσει, αυτό εννοώ.

Π. ΚΑΡΥΔΗΣ: Δηλαδή δεν λειτουργεί τώρα ως χώρος αγοράς; Πόσο είναι το ποσοστό εκμετάλλευσης, μπορείτε να μας πείτε εν ολίγοις τι γίνεται εκεί, αν υπάρχουν μαγαζιά; Δηλαδή είναι άλλου είδους μαγαζιά ή δεν λειτουργούν καθόλου μαγαζιά;

Χ. ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ: Αυτή τη στιγμή λειτουργεί ένα κατάστημα, όλα τα άλλα καταστήματα έχουν κλείσει, δεν υπάρχει κανένα μαγαζί που να λειτουργεί ως αγορά, ιχθυαγορά ή οπωρο-αγορά. Είναι κλειστά όλα τα καταστήματα, εκτός ενός επαγγελματία, ο οποίος και αυτός σε λίγο θα αποχωρήσει, είναι ιδιοκτησία του Δήμου Αθηναίων. Δεν υπάρχει κανένα κατάστημα εν λειτουργία, εκτός από ένα.

Π. ΚΑΡΥΔΗΣ: Κατά την άποψή σας ποιος είναι ο λόγος που έχει παρακμάσει αυτή η αγορά; Τι φταίει; Δεν έχουν πάρκινγκ; Δε νομίζω. Δεν έχουν, αλλά δε νομίζω ότι είναι ο λόγος το ότι δεν υπάρχει πάρκινγκ, γιατί υπάρχουν τόσοι περίοικοι εκεί, που θα μπορούσαν με τα πόδια να πάνε για να ψωνίσουν. Ποιος είναι ο βασικός λόγος που έχει παρακμάσει αυτή η αγορά;

Χ. ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ: Ούτως ή άλλως η δυναμική της περιοχής και όλη η ανάπτυξη που έχει γίνει, ξέρετε πάρα πολύ καλά ότι καμία απ' αυτές τις αγορές δεν έχει ευδοκιμήσει μέχρι σήμερα, εκτός της Βαρβακείου που εκεί κάναμε πάλι μια γενναία ανάπλαση ο Δήμος έτσι ώστε να τονώσουμε την περιοχή.

Το στυλ των καταστημάτων, που εμένα δε μπορώ να σας πω ότι δε μ' αρέσει, είναι ωραίο να λειτουργεί, απεδείχθη ότι δε μπορεί να λειτουργήσει. Πέραν αυτού, όταν τώρα θα πάμε να δώσουμε νέες άδειες και θ' αρχίσουμε να ξαναζωντανεύουμε αυτή την αγορά, την οπωρο-αγορά ως είχε, ή την ιχθυαγορά που ήταν μικτή η χρήση στην ουσία, σημαίνει ότι θα πρέπει να υπάρχουν κάποιες άδειες οι οποίες αφ' ενός μεν θα πρέπει να ακολουθείται η χρήση σύμφωνα με κάποιους κανόνες και του ΕΦΕΤ, γιατί θα πρέπει να πληρούνται οι προδιαγραφές υγιεινής, αλλά και άλλες προδιαγραφές όπως είναι φορτοεκφόρτωση, πρόσβαση, πρόσβαση και των επισκεπτών αν θέλετε.

Η περιοχή, την ξέρετε φαντάζομαι, είναι τρομερά δύσκολη, οι δρόμοι είναι παρκαρισμένοι παντού, δε χωράει να περάσει τίποτα, ήδη έχουν ανοίξει και πολλές υπεραγορές, σούπερ μάρκετ κτλ. Τώρα δεν κάνω τον ειδικό ούτε ξέρω για ποιον λόγο δεν ευδοκίμησε αυτή η χρήση εκεί μέσα αλλά είναι γεγονός ότι σήμερα δεν υπάρχει τίποτα, υπάρχει μόνο ένα κατάστημα. Και δε νομίζω ότι αυτή η χρήση θα μπορέσει να ευδοκιμήσει στην παρούσα φάση. Και ούτε άδειες θα μπορούσαν να δοθούν σύμφωνα με τα δεδομένα τα τωρινά, να είμαστε και ειλικρινείς. Δηλαδή όταν δε μπορεί να φορτοεκφορτώσει κάποιος, δε μπορεί να έχει προσβασιμότητα άμεση, όταν δε μπορεί να παρκάρει το αυτοκίνητό του για να πάρει πέντε πράγματα, υπάρχουν και κανόνες ασφαλείας σε μερικά πράγματα, δε θα μπορεί να γίνει αυτό το πράγμα, δε μπορεί να λειτουργήσει....

Π. ΚΑΡΥΔΗΣ: Αυτό το παρέχετε με ενοίκιο;

Χ. ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ: Αυτό είναι του Δήμου και το παρείχε με ενοίκιο.

Π. ΚΑΡΥΔΗΣ: Με συμβόλαιο;

Χ. ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ: Ναι, όπως είναι και η Βαρβάκειος πλατεία και όπως είναι η κρεαταγορά και η ιχθυαγορά.

ΕΜΜ. ΜΠΙΡΗΣ: Περίπου το ίδιο θα ήθελα να ρωτήσω αλλά ίσως πιο συγκεκριμένα: Αυτή η Αγορά, από πλευράς διαχείρισεως μπορώ να πω, δεν είχε κατά τη γνώμη σας καμία απολύτως πιθανότητα να λειτουργήσει; Διότι εγώ γνωρίζω ανθρώπους οι οποίοι πήγαιναν από τα Πατήσια στην αγορά της Κυψέλης να ψωνίσουν, επειδή είχε πάρα πολύ καλά προϊόντα, να το πω έτσι όπως το ξέρω τουλάχιστον. Γνωρίζω επίσης ότι αυτά τα Δημοτικά καταστήματα κατά κάποιον τρόπο είχαν αποκτήσει μια υπεραξία εξαιτίας του γεγονός ότι ήταν ανταγωνιστικά των σούπερ μάρκετς και των γνωστών άλλων. Δηλαδή υπήρχε πάντα μια γνώμη στον κόσμο και υπάρχει και επαυξάνεται αυτή η γνώμη, δόξα τω θεώ, ότι αυτά ποιοτικά υπερέχουν στα προϊόντα τους και ούτω καθ' εξής, αλλά και ακόμη και στη σχέση του ανθρώπου, του αγοραστή προς τον πωλητή κτλ.

Επομένως, εγώ πιστεύω ότι κάτι υπάρχει, ένα κενό διαχείρισης διότι θυμάμαι ότι αυτή η αγορά ξαφνικά είχε αρχίσει να αδειάζει. Δηλαδή αισθανόσουν ότι κάτι συνέβη διαχειριστικό, ότι οι άνθρωποι δε μπορούσαν πια να μείνουν ή κάπως τους «έδιωχναν». Μήπως συμβαίνει κάτι τέτοιο; Δηλαδή από πλευράς Δήμου υπάρχουν παραστατικά που να δικαιολογούν κάτι τέτοιο; Θα μου πείτε, θα μπορούσε να είναι μια κατάπτωση σταδιακή. Αλλά δε νομίζω, αυτό έγινε ξαφνικά και έγινε μαζικά, έγινε κατά έναν μαζικό τρόπο το άδειασμα της Αγοράς.

Ως προς την αξιοποίηση -για να μην ξαναπάρω τον λόγο- η Αγορά έχει δύο στοιχεία βασικά: Το ένα είναι ένας εσωτερικός μεγάλος διαμπερής χώρος που θα μπορούσε να λειτουργήσει πάντα ως αγορά τροφίμων, και γύρω - γύρω έχει κάτι πολύ ωραία μαγαζιά ευρύχωρα και με μεγάλες βιτρίνες, τα οποία θα μπορούσαν να αποδώσουν αυτή τη χρήση την οποία εσείς οραματιζέστε και καλώς την οραματιζέστε. Δηλαδή μια χρήση περισσότερη διαφορετική.

Χ. ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ: Δεν ξέρω αν παρεξηγήθηκα. Εγώ δεν είπα να αποκλείσουμε τη χρήση της οπωροαγοράς ή ιχθυαγοράς στην αγορά της Κυψέλης. Προς θεού, δεν είπα αυτό το πράγμα. Είπα να μην είναι η αποκλειστική χρήση της αγοράς αυτής. Δε μπορώ να σας πω για ποιο λόγο απαξιώθηκε αλλά υπάρχουν πάρα πολλά παραδείγματα και άλλων χρήσεων και είναι όντως έτσι το γεγονός.

ΕΜΜ. ΜΠΙΡΗΣ: Υπήρξε μεγάλη συζήτηση στο Δημοτικό Συμβούλιο του '75 στη μεταπολίτευση, επί εποχής του αιμνήστου Παπαθεοδώρου, του Δημάρχου, για την κατεδάφιση της στοάς αυτής της Αγοράς. Επομένως, έχει επαναληφθεί αυτό στον Δήμο και το Δημοτικό Συμβούλιο αντέκρουσε αυτή την πρόταση και θα το δείτε στα πρακτικά. Αν κοιτάξετε την περίοδο αυτή θα δείτε ότι υπήρξαν πιθανό και μετά και άλλες απόπειρες.

Επομένως, κατά τη γνώμη μου, αυτό τουλάχιστον το στοιχείο το οποίο το γνωρίζω πολύ καλά, ίσως είναι κάτι που δημιουργεί μια αποθάρρυνση, δημιουργεί ένα απαξιωτικό της λειτουργίας όταν προτείνεται μέσα στο Δημοτικό Συμβούλιο και σε ανύποπτο χρόνο η κατεδάφιση της αγοράς. Έχει ξανασυμβεί αυτό το πράγμα.

Χ. ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ: Το 1975 ήμουν δέκα ετών, το 1956 γεννήθηκα, δεν το ξέρω αυτό που λέτε και ενδεχομένως να είναι έτσι όπως λέτε και ενδεχομένως να είναι και κάποιες σκέψεις παλαιότερες, και πριν από 5, 10 χρόνια για κατεδάφιση της αγοράς. Το κριτήριο με το οποίο εμείς αναθέσαμε τη μελέτη και μέσα στη μελέτη όντως αναγράφεται ότι υπάρχει το ενδεχόμενο της διερεύνησης της κατεδάφισης της Αγοράς, βέβαια με πολύ αυστηρούς όρους αλλά αυτή τη στιγμή δεν το συζητάμε αυτό το θέμα γιατί κι εμάς δε μας ενδιαφέρει να κατεδαφίσουμε μια Αγορά, το θέμα είναι ότι θα πρέπει να διατηρηθεί ένα διατηρητέο κέλυφος και κάποια χρήση. Εγώ θεωρώ ότι μια αποκλειστική χρήση, η οποιαδήποτε αποκλειστική χρήση ενός τόσο μεγάλου όγκου κτιρίου, το απαξιώνει. Δηλαδή αν λέγαμε ακόμη και μόνο πολιτισμό, το βλέπετε μπροστά σας, το βλέπετε συνεχώς ότι δε μπορεί ο Δήμος και δεν έχει τις δυνατότητες ο Δήμος να συντηρήσει τέτοια πράγματα. Είναι φανερό σε όλες τις δράσεις και όλες τις χρήσεις όχι μόνο του Δήμου Αθηναίων, αν πούμε ότι είναι και αρκετά εύρωστος Δήμος, τέλος πάντων είναι καλύτερος από κάποιους άλλους Δήμους, είναι φανερό σε όλους τους Δήμους που υπάρχουν.

Όπου υπάρχει αποκλειστική χρήση σε κάτι, μάλλον δε δουλεύει καλά. Και θα μου πείτε βέβαια γιατί δουλεύει η Βαρβάκειος ή γιατί δουλεύει η ιχθυαγορά. Γιατί αυτός είναι ένας παραδοσιακός παλιός πόλος με πολλές παρεμβάσεις και δικές μας, γιατί ήδη έχουμε φτιάξει πάρα πολλά, έχουμε φτιάξει και την κρεαταγορά, τα στέγαστρα, για να τονώσουμε αυτή την αγορά, για να μπορεί να έρχεται ο κόσμος, έχουμε φτιάξει εσοχές, δηλαδή προσπαθούμε να τονώσουμε την αγορά αυτή. Νομίζω ότι θα πρέπει να προσπαθήσουμε να τονώσουμε και την περιοχή της Κυψέλης δίνοντας χρήσεις όπως αυτές που ανέφερα, γιατί σας λέω ότι αυτό το πράγμα του ΕΟΜΜΕΧ είμαστε πολύ κοντά, έχουμε συμφωνήσει, και εγώ ο ίδιος έχω κάνει συζητήσεις με τον ΕΟΜΜΕΧ που αφορά στην επιχειρηματικότητα των γυναικών κυρίως, και μπορούν να γίνουν πολύ μικρά μαγαζάκια και επιχειρήσεις, που να ασχολούνται με τέτοιες χρήσεις και να μπορέσουμε να δώσουμε και κάποια άλλα κίνητρα και να απορροφήσουμε και χρήματα αν θέλετε. Εγώ είμαι κατά του αποκλειστικού ορισμού χρήσης σ' ένα τόσο μεγάλο κτίριο και οίκημα, το να πούμε ότι κάποιες διαρρυθμίσεις δε μπορούν να γίνουν μέσα, αν θέλουμε να συνενώσουμε δυο χώρους για να έχουμε έναν χώρο πολιτισμού, που θα πάρει και την έγκριση βέβαια που πρέπει να πάρει. Νομίζω ότι είναι κι αυτό υπερβολικό.

Ε. ΜΑΪΣΤΡΟΥ: Τι πολιτιστική χρήση σκέφτεστε να βάλετε;

Χ. ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ: Κυρίως σκεφτόμαστε το εξής: Πρώτον μπορεί πολύ εύκολα να χωροθετηθεί ένα ΚΕΠ. Δεν είναι πολιτιστική, αλλά είναι εξυπηρέτηση του κοινού. Αυτό είναι ένα άλλο κομμάτι που μπορούμε να το κάνουμε, έχει άμεση προσβαση, είναι σε μια πολύ μεγάλη περιοχή με γειτονιά, υπάρχει ένα ΚΕΠ

αλλά νομίζω ότι είναι ιδανικό. Το δεύτερο είναι ότι –αυτή τη στιγμή δε μπορώ να σας πω τι πολιτιστική, αλλά κυρίως πολιτιστική χρήση, δε μπορώ να κατηγοριοποιήσω πρώτης ή δεύτερης τάξης, για χρήση του Διαμερίσματος, δηλαδή για το κοινό. Το Δημοτικό Διαμέρισμα μπορεί να το χρησιμοποιεί ακόμα και για παραστάσεις σε παιδιά, τέτοιες χρήσεις εννοώ, μη φανταστείτε συναυλίες. Ή για την εξυπηρέτηση κάποιων τοπικών Συλλόγων για παράδειγμα, που είναι και έξω. Δηλαδή θα μπορούσαν κάποιοι τοπικοί Σύλλογοι να χρησιμοποιούν τα γραφεία για να κάνουν τις συνεδριάσεις τους, να κόβουν την πίτα τους, δεν ξέρω με τι ασχολείται ένας Πολιτιστικός Σύλλογος.

Μιλώ για ένα χώρο ο οποίος μπορεί να αποδοθεί σε χρήση. Αυτή είναι η σκέψη, αλλά κύρια μπορεί να μεταφερθεί ένα ΚΕΠ εκεί πέρα, που είναι πολύ χρήσιμο για την περιοχή και είναι και εύκολα προσβάσιμο.

ΕΥ. ΚΑΜΠΟΥΡΗ: Συμπληρώνοντας την ερώτηση αυτή, επειδή ένα χαρακτηριστικό της αγοράς αυτής όπως και όλων αυτής της εποχής είναι και η τυπολογία τους που είχε να κάνει με τον καταναλωτισμό πρώτης εποχής που είναι μικρές σχετικά μονάδες σε σχέση με τα σημερινά, είναι ένα στοιχείο όμως που αν κηρυχθεί η Αγορά, όχι ως κέλυφος αλλά σαν σύνολο, σημαίνει ότι ο προσανατολισμός θα είναι ανάλογος και η εμπορική χρήση δηλαδή προς αυτές τις μικρές μονάδες, ή και η πολιτιστική χρήση και όχι η ενοποίηση πολλών μονάδων ώστε να γίνουν πολύ μεγάλοι χώροι και να εγκατασταθούν, αν σήμερα έχει π.χ. 20 μονάδες, να γίνουν 3 ως το πω.

Θα πρέπει δηλαδή μέσα στη μελέτη φαντάζομαι που δουλεύετε, η κλίμακα αυτή σε ένα ποσοστό της αγοράς τουλάχιστον να συνεχίσει να υπάρχει.

Χ. ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ: Το πρόγραμμα το οποίο έχει κατατεθεί και προωθείται, αφορά σε μικρές μονάδες. Δεν πρόκειται να ενοποιηθούν, να γίνουν υπερκαταστήματα ή σούπερ μάρκετ. Δε μπορώ να σας πω ακριβώς τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας που εκφράζεται μέσω του Διαμερίσματος, τις ανάγκες σε χώρο. Αλλά αυτό μπορεί να μπει με μια ποσόστωση στο σύνολο του εμβαδού, με το 3,5% που μπορεί να συνενωθεί ή οτιδήποτε άλλο. Πάντως οι χρήσεις που αυτή τη στιγμή προωθούνται προς επιδότηση και σε συνεργασία με τον ΕΟΜΜΕΧ, αφορούν σε μικρές μονάδες, σε μικρά μαγαζάκια για τις οποίες επιδοτείται η γυναικεία παραγωγικότητα. Αυτό δεν ξέρω κατά πόσο είναι ρατσιστικό ή όχι, αλλά αφορά στη γυναικεία ενασχόληση. Πάντως μικρές είναι οι μονάδες, δεν είναι ο σκοπός να γίνουν μεγάλες.

Α. ΚΑΣΤΑΝΑ: Ευχαριστούμε. Μπορείτε να αποχωρήσετε.

Στο σημείο αυτό αποχώρησε ο κ. Χρόνης Ακριτίδης, Αντιδήμαρχος Δήμου Αθηναίων

Προσήλθαν οι: Σταματίνα Κοκκινάκη, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Κυψέλης, Βέρα Καραγιάννη, μέλος Επιτροπής Κατοίκων για τη σωτηρία της Δημοτικής Αγοράς Κυψέλης, Χρυσίς Τριανταφύλλου, μέλος Επιτροπής Πολιτιστικού Συλλόγου Κυψέλης, Κατερίνα Θεοχάρη, Εκπρόσωπος ΣΤ' Διαμερίσματος

Α. ΚΑΣΤΑΝΑ: Γνωρίζετε την εισήγηση της Υπηρεσίας;

Σ. ΚΟΚΚΙΝΑΚΗ: Έχω διαβάσει την εισήγηση της Εφορείας Νεοτέρων Μνημείων. Αυτό εννοείτε;

Α. ΚΑΣΤΑΝΑ: Και της Διευθύνσεως.

Σ. ΚΟΚΚΙΝΑΚΗ: Της Διευθύνσεως όχι. Της Εφορείας Νεοτέρων Μνημείων δεν μας εστάλη, είχαμε κάνει αίτηση ως Πολιτιστικός Σύλλογος και οι Φίλοι της Κυψέλης είχαν κάνει, εγώ την είχα διαβάσει. Νομίζω ήταν υπέρ του χαρακτηρισμού του κτιρίου ως διατηρητέο και μάλιστα είχα συζητήσει με κάποια κα Παπαθεοδώρου, δεν ξέρω αν είναι εδώ η κα Παπαθεοδώρου, ήταν η εισηγήτρια της Εκθέσεως και μου είπε ότι ήταν θετικοί και ήθελαν χρήση πάλι,

την παλιά χρήση. Εμείς συμφωνούμε να έχει και εμπορική χρήση, δηλαδή να είναι και ένα είδος αγοράς η αγορά της Κυψέλης, πλην όμως όχι με τα ίδια προϊόντα. Γιατί ήταν αγορά τροφίμων και δεν έχει πια θέση σήμερα. Υπάρχουν 6-7 αλυσίδες τροφίμων γύρω - γύρω και υπάρχουν και λαϊκές που γίνονται για είδη οπωροκηπευτικών. Επομένως δεν θα είχε χρησιμότητα.

Εμείς σήμερα θα τη θέλαμε ως ένα κέντρο εφαρμοσμένων τεχνών και πολιτισμού. Να έχουμε μια αναβίωση κατά κάποιον τρόπο παραδοσιακών τεχνών και επαγγελμάτων. Σε αυτό έχει κάποια άποψη σχετική και ο Δήμος, δεν ξέρω ο κ. Ακριτίδης τι υποστήριξε προηγουμένως. Στην έκθεση που σας δίνω, ενδεικτικά αναφέρουμε ορισμένα είδη που θα θέλαμε να είχε, να έχουν κάποιο πολιτιστικό χαρακτήρα. Δηλαδή να είναι εργαστήρια αιογραφίας, ζωγραφικής, είδη δώρων, δερμάτινα είδη, μοδίστρες, ατελιέ ραπτικής, καπέλων, να έχουν και εμπορικό χαρακτήρα, αλλά να έχουν και κάποιον άλλο χαρακτήρα, πολιτιστικό κατά κάποιον τρόπο, που δεν καλύπτονται και αυτές οι ανάγκες στην περιοχή. Μέχρι και τσαγκάρη θα θέλαμε να έχουμε, που δεν βρίσκουμε.

Θα προτιμούσαμε να έχουμε μικρούς χώρους για επιχειρήσεις, παρά μεγάλο μαγαζί δηλαδή. Όχι σουπερ μάρκετ και τέτοια, καθόλου δε θα το θέλαμε. Γιατί εκτός του ότι υπάρχουν τέτοια καταστήματα, θα προτιμούσαμε μικρά καταστήματα με κοσμήματα όπως σας είπα, διακοσμητικά, ένα ανθοπωλείο, κάτι που στερείται η περιοχή. Και εκτός από αυτά τα εμπορικά καταστήματα, που συνδυάζουν και κάποια τέχνη, θα θέλαμε να έχουμε και πολιτιστικούς χώρους, δηλαδή μια αίθουσα πολλαπλών χρήσεων για διαλέξεις, που δεν υπάρχει τίποτα, στερούμεθα παντελώς τέτοιων χώρων στην Κυψέλη. Υπάρχει ένα Πολιτιστικό Κέντρο στη Σχολή Ευελπίδων, θέλεις 49 σκαλιά για να ανέβεις, δεν πάει κανένας, είναι στην άκρη της περιοχής, πάνω απ' τα Δικαστήρια, μέσα από το Αθλητικό Κέντρο του ΟΝΑ, εκεί έρχονται το βράδυ ιδίως περιθωριακοί τύποι και όποτε είχαμε συζητήσει να κάνουμε εκδήλωση, κανείς δεν ήθελε να έρθει. Δεν έρχεται ο κόσμος καθόλου εκεί πάνω, σ' αυτό που λένε «Πολιτικό Κέντρο της Ευελπίδων».

Βέβαια ο Δήμος κάνει εκδηλώσεις, αλλά μια φορά που πήγα κι εγώ σε μια εκδήλωση είχε φέρει καθηγητές από τα σχολεία του ΣΤ' Διαμερίσματος, ήταν κάπως κατευθυνόμενο το κοινό. Από υποχρέωση πήγαν, δεν ήταν άνθρωποι απ' τη γειτονιά. Κανείς δεν είχε πάει απ' τη γειτονιά. Εγώ πήγα και μια κυρία που συζητήσα «πώς ανεβαίνεις χωρίς ασανσέρ εκεί πάνω τόσα σκαλιά;»

Εδώ είναι σε πολύ ωραίο σημείο, είναι μέσα στο κέντρο, είναι η καρδιά της παλιάς Κυψέλης και όλοι περιμένουν να έχουν κάποιο πολιτιστικό χώρο εκεί για εκθέσεις βιβλίου, εκθέσεις ζωγραφικής, καλών τεχνών, ακόμα και εκθέσεις για υπηρεσίες, προϊόντα. Ας πούμε θέλουμε να κάνουμε μια εκδήλωση για τον καρκίνο μαστού. Πού θα την κάνουμε; Μου έχουν ζητήσει. Η άλλα παιδιά θέλουν να κάνουν μια συναυλία. Δεν υπάρχει χώρος να το κάνουν, δεν υπάρχει τίποτα. Επιτρέπεται η Κυψέλη με 300.000 κατοίκους, με αυτή την δόμηση που έχει και τώρα χτίζονται 9ώροφα, να μη μπορεί να εκφραστεί; Εγώ τώρα ήμουν έξω με την κυρία που είναι στον Δήμο, την αρχιτέκτονα, και της λέω «μα γιατί δεν πάτε ένα ταξίδι λίγο έξω να δείτε τι προσφέρουν τα Διαμερίσματα του Παρισιού από πολιτιστικές εκδηλώσεις, τι προσφέρει η Νορβηγία, τι προσφέρει η Δανία;»

Έχει τύχει να κάνω μερικά ταξίδια και επειδή είμαι απ' τις Κοινωνικές Επιστήμες, πραγματικά έχω απογοητευθεί πλήρως. Έφτιαξε ο Δήμος την ωραία Βιβλιοθήκη. Ποιος πάει σ' εκείνη τη Βιβλιοθήκη να δει την ιστορία των Αθηνών; Εμείς θέλουμε εδώ να έρθει ο κόσμος να διαβάσει. Να έχουμε μια δανειστική Βιβλιοθήκη, ένα αναγνωστήριο. Η Φωκίωνος Νέγρη έχει γεμίσει όλο μπαρ και κέντρα ψυχαγωγίας, αμφιβόλου ποιότητας και υψηλού κόστους.

Τι προσφέρουμε στον κόσμο; Η Κυψέλη έχει ακόμα μορφωμένο κόσμο. Δεν έχουν φύγει όλοι να πάνε στα προάστια. Υπάρχουν πολλοί μορφωμένοι άνθρωποι, αυτό που λέμε αστοί. Από διάφορες Υπηρεσίες, δικαστικοί,

τραπεζικοί, εκπαιδευτικοί, πάρα πολλοί. Εγώ έχω ένα σωρό γνωστό κόσμο εκεί. Κι όταν κάνουμε συγκέντρωση, είχαμε μαζέψει 200 ανθρώπους σε ένα θέατρο, στο «Τόπος αλλού». Πληρώσαμε 200 ευρώ για να βρούμε αίθουσα να συγκεντρωθούμε. Δεν υπάρχουν.

A. ΚΑΣΤΑΝΑ: Κα Κοκκινάκη τα καταλάβαμε...

Σ. ΚΟΚΚΙΝΑΚΗ: Με συγχωρείτε, με έχει συνεπάρει, γιατί έναν χρόνο τώρα ασχολούμαι με αυτό το αντικείμενο. Τρέχω, γράφω σε εφημερίδες, εδώ, εκεί, ξεσηκώσαμε δημοσιογράφους στη Σχολή του Πολυτεχνείου –ας είναι καλά. Ο επιστημονικός κόσμος με τον κ. Βασιλικό βέβαια, είχε έρθει και μίλησε σε ένα σχολείο εκεί στην Κυψέλη, στο 60^ο Λύκειο, με συνθήκες πολύ άσχημες, δίπλα να κάνουν μάθημα, εμείς να προσπαθούμε να συγκεντρώσουμε τον κόσμο για να ασχοληθούμε με το θέμα της αγοράς κτλ. Να μη σας κρατώ άλλο, τα θέματά μας τα γράφουμε σε αυτή τη σελιδούλα, βοηθήστε μας. Άλλο τίποτε δεν έχω να πω. Από τη δική σας απόφαση κρίνονται πάρα πολλά. Ο Δήμος ήθελε να κάνει πάρκινγκ. Μα τώρα σε μια περίοδο ύφεσης, που η βενζίνη ακριβαίνει, ο κόσμος το έχει παρατήσει το αμάξι. Εγώ είχα αμάξι κι όταν ήρθε ο κ. Αβραμόπουλος και έβαζε τα πρόστιμα των 10.000 δραχμών, έφαγα τρία πρόστιμα και το χάρισα το αμάξι, δε μπορούσα να έχω πρόστιμα.

B. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ: Εγώ μόνο δυο πράγματα θέλω να τονίσω, όλα τα άλλα τα είπε σε γενικές γραμμές και ίσως και παραπάνω απ' ό,τι έπρεπε η κα Κοκκινάκη. Θέλω μόνο να πω ότι αυτό που μας ενδιαφέρει είναι να παραμείνει το κτίριο ως έχει, να μη δούμε κανένα τερατούργημα γιατί είναι δεμένα με την ιστορία της Κυψέλης ο χώρος και το κτίριο. Ένα αυτό. Δεύτερον, να δοθεί ο χώρος και για πολιτιστικές δραστηριότητες, για μας είναι πάρα πολύ σημαντικό σε έναν χώρο τόσο πυκνοδομημένο, τόσο πυκνοκατοικημένο, τόσο στερημένο, όπως είναι η Κυψέλη. Και το τρίτο: Πιστεύω ότι αν αυτός ο χώρος και το κτίριο κρατηθεί σαν διατηρητέο μνημείο, πιστεύω ότι θα αποφευχθεί από τον Δήμο το να ψηφιστεί η κατασκευή υπόγειου πάρκινγκ που οπωσδήποτε θα είναι επιβαρυντική περιβαλλοντικά και κυκλοφοριακά στο συγκεκριμένο σημείο.

K. ΘΕΟΧΑΡΗ: Εγώ εκείνο που ήθελα να πω είναι ότι υπάρχει ένα γράμμα από τον κ. Κουμανταρέα. Μήπως θα έπρεπε να το διαβάσουμε, γιατί είναι ο πλέον παλιός κάτοικος της Κυψέλης και είναι και γνωστός σε όλους μας, πνευματικός άνθρωπος. Η Κυψέλη έχει πάρα πολλούς πνευματικούς ανθρώπους και είναι για μας σημείο αναφοράς. Γι αυτό και θεωρούμε ότι το πρώτο πράγμα που πρέπει να μείνει στη Δημοτική Αγορά είναι να αναβιώσει η πολιτιστική έκφραση. Υπάρχουν πάρα πολλοί νέοι άνθρωποι της τέχνης και των γραμμάτων, οι οποίοι δεν μπορούν να εκφραστούν και αυτό σας το λέω πραγματικά με πολλή επίγνωση των πραγμάτων, γιατί ξέρετε ότι η Φωκίωνος και γενικώς η Κυψέλη έχει γίνει ένα τελείως εμπορικό κέντρο και δεν υπάρχει τίποτε άλλο.

Γίνονται ίσως κάποια βήματα τελευταία, αλλά δεν είναι αρκετά. Θεωρούμε ότι ο αγώνας μας θα πρέπει να δικαιωθεί για τη διατήρηση, δεν υπάρχει κτίριο στην Κυψέλη σήμερα το οποίο να μην κατεδαφίζεται, παλαιό κτίριο, πολύ ωραία κτίρια κατεδαφίζονται για να γίνουν πολυκατοικίες με 3,6 συντελεστή δόμησης, τα ξέρετε όλα αυτά. Πρέπει για κάποια κτίρια να κάνουν όλοι το παν για να παραμείνουν διατηρητέα και να αξιοποιηθούν βέβαια, όχι να παραμείνουν και να γκρεμιστούν, να φύγουν δηλαδή λόγω ηλικίας, αλλά να αξιοποιηθούν.

Σ. ΚΟΚΚΙΝΑΚΗ: Ο κ. Μένης Κουμανταρέας δεν ξέρω αν σας είναι γνωστός, μας έχει δώσει μια επιστολή: «Προς τον Υφυπουργό Πολιτισμού κ. Πέτρο Τατούλη» - θέλετε να σας τη διαβάσω;

A. ΚΑΣΤΑΝΑ: Να μας την καταθέσετε.

ΕΜΜ. ΜΠΙΡΗΣ: Να σας ρωτήσω, επειδή δώσατε ένα μεγάλο βάρος όχι μόνο στο κελύφος, στο κτίριο αλλά και στη χρήση του, έχετε βιώσει προφανώς τη χρήση που είχε πριν ως αγορά.

Σ. ΚΟΚΚΙΝΑΚΗ: Βέβαια, 40 χρόνια.

ΕΜΜ. ΜΠΙΡΗΣ: Κατά τη γνώμη σας και σύμφωνα με αυτά που έχετε ακούσει και έχετε βιώσει, γιατί υπήρξε ένα απότομο άδειασμα της αγοράς, μια απότομη ερήμωση; Γιατί έφυγαν αυτοί; Έπαψαν οι Κυψελιώτες ν' αγοράζουν φρούτα ή συνέβη κάτι άλλο;

Σ. ΚΟΚΚΙΝΑΚΗ: Πρώτα - πρώτα έγιναν οι αλυσίδες των καταστημάτων, έγιναν ο ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ, η ΑΛΙΜΕΝΤΑ, ο ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ που είναι φθηνός, πέντε έξι αλυσίδες είναι γύρω - γύρω. Οπότε δημιουργήθηκαν κέντρα εμπορικά σε πάρα πολλά σημεία που δεν υπήρχαν παλαιότερα. Έπειτα έχουμε λαϊκή αγορά σε δυο τρία σημεία. Τα φρούτα και τα λαχανικά καλύπτονται, υπερκαλύπτονται μπορώ να πω. Διότι η λαϊκή αγορά ξεκίνησε από 30 πάγκους -το μελετώ τώρα το θέμα της λαϊκής αγοράς γιατί είναι και μπροστά στο σπίτι μου- και έχει καταλήξει να έχουν 250 πάγκους στη λαϊκή αγορά. Μίλησα με τον επόπτη της λαϊκής και του λέω «πόσους πάγκους έχετε;» Μου λέει «250». Σιγά - σιγά λοιπόν, εφ' όσον δημιουργήθηκαν τα άλλα, τα διάφορα εμπορικά κέντρα, ο κόσμος κάλυψε τις ανάγκες του εκεί. Έπειτα, κάτι άλλο: Ο κόσμος έφυγε, έχουν φύγει ορισμένοι άνθρωποι. Δε μπορούμε να πούμε ότι είναι τόσο πυκνοκατοικημένη αυτή η περιοχή. Οι μεσοαστοί, δε μιλώ για τα υπόγεια και για την περιφέρεια κάπως. Επομένως έχει αλλάξει και η δομή του πληθυσμού, ο χαρακτήρας του πληθυσμού έχει αλλάξει. Κι έπειτα αυτοί που είχαν τα μαγαζιά, σπούδασαν τα παιδιά τους και δεν τους διαδέχθηκαν στο μαγαζί. Ξέρω εγώ δύο φερ' ειπείν, πήραν σύνταξη και το κλείσανε. Δε βρέθηκε άλλος να πουλήσουν τον αέρα κτλ. για να πάνε. Μία που πουλούσε βότανα, έφυγε τώρα τελευταία. Και σιγά - σιγά έκλειναν, έφευγαν και οι ίδιοι.

Β. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ: Με όλα αυτά τα δεδομένα που είπε, συμβάλλει το ότι το ενοίκιο που πλήρωναν όλοι οι μικρέμποροι εκεί μέσα, ήταν αρκετά υψηλό σε σχέση με την κατανάλωση και την πώληση που είχαν.

Κ. ΘΕΟΧΑΡΗ: Κι ένα πρόβλημα με τα υπόγεια νερά που υπάρχουν, υπάρχει και αυτό, ότι γενικώς δεν καθαριζόταν ο χώρος, συγνώμη που το λέω, υπάρχει κι ένα τέτοιο πρόβλημα και αναγκάζονταν..

Σ. ΚΟΚΚΙΝΑΚΗ: Είναι χώρος πολιτισμού, αλλά να γίνει και για μερικές εκδηλώσεις, όχι μόνο μαγαζιά να γίνει.

Α. ΚΑΣΤΑΝΑ: Πολιτιστικών δραστηριοτήτων.

Σ. ΚΟΚΚΙΝΑΚΗ: Ακριβώς. Να γίνει και για κάτι πρόσθετο. Άλλωστε αυτή είναι η τάση. Και κάτω στη νότιο Γαλλία έχω δει που το πρωί είναι αγορά και το βράδυ γίνεται χώρος για εκδηλώσεις, συναυλίες κτλ.

Σ. ΣΟΡΟΓΚΑΣ: Ήθελα να σας ρωτήσω αν θα σας δυσαρεστούσε πολύ η επαναλειτουργία της αγοράς όπως ήταν πριν από 20 χρόνια.

Α. ΚΑΣΤΑΝΑ: Σας ευχαριστούμε. Μπορείτε να αποχωρήσετε.

Στο σημείο αυτό αποχώρησαν οι: Σταματίνα Κοκκινάκη, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Κυψέλης, Βέρα Καραγιάννη, μέλος Επιτροπής Κατοίκων για τη σωτηρία της Δημοτικής Αγοράς Κυψέλης, Χρυσίς Τριανταφύλλου, μέλος Επιτροπής Πολιτιστικού Συλλόγου Κυψέλης, Κατερίνα Θεοχάρη, Εκπρόσωπος ΣΤ' Διαμερίσματος

7) Την συζήτηση μεταξύ των μελών του Συμβουλίου, κατά την οποία:

Ι. ΚΑΚΟΥΡΗΣ: Σχετικά με την αγορά: Ζούμε σε μια εποχή των υπεραγορών, όπου αυτό το οποίο κυριαρχεί είναι η ετικέτα, είναι το προϊόν. Στις παλιές αγορές, όπως και σ' αυτήν εδώ που συζητούμε, κυριαρχούσε ο πελάτης, κυριαρχούσε ο άνθρωπος, κυριαρχούσε η προσωπική σχέση. Η ετικέτα απουσίαζε. Αυτός ο χώρος όπου κυριαρχεί ο άνθρωπος και η ανθρώπινη σχέση, δεν πρέπει κατά τη γνώμη μου να εξαλειφθεί. Εδώ με τις χρήσεις που

προτείνονται τις πολιτιστικές, είναι σαφές ότι ο Δήμος δεν θα κερδίζει. Δηλαδή δεν περιμένει να έχει κέρδη εκμετάλλευσης. Και αυτό που μας είπε ο Αντιδήμαρχος. Άρα λοιπόν, εφ' όσον και ο Δήμος, το βλέπουμε εδώ και από τις κινήσεις των πολιτών, δεν προβλέπεται ο χώρος αυτός να είναι ένας χώρος ο οποίος θα προσφέρει κέρδη στον Δήμο, αλλά είναι ένας χώρος που θα βοηθήσει τον Δήμο να πλησιάσει τους πολίτες, εγώ νομίζω ότι η αγορά δεν πρέπει να φύγει από τον χώρο αυτόν. Το να δημιουργηθεί ένας πυρήνας -και δεν είναι απαραίτητο να έχει μόνο φρούτα και λαχανικά- όπου το μικρό μαγαζί «επιδοτούμενο» με ένα ενοίκιο φθηνό, μια που δεν περιμένουν κέρδη, γιατί ακούσατε τι μας είπε, ότι ο Δήμος είχε ανεβασμένες απαιτήσεις σε σχέση με τη δυνατότητα που είχαν, με σύγχρονα προϊόντα, βιολογικά προϊόντα π.χ. και χωρίς να λείπει, θα λέγαμε και η όψη αυτή του πολιτισμού, νομίζω ότι ακριβώς αυτό είναι πολιτισμός. Και αυτό πρέπει να το κρατήσουμε. Το να γίνει ένας χώρος έτσι αόριστα πολιτιστικός, άλλος λέει «βάλε έναν κινηματογράφο μέσα, βάλε κι ένα χώρο εκθέσεων», δηλαδή στην ουσία ένα τίποτα, δηλαδή πάλι ένα πολυμάγαζο πολιτισμού χωρίς μια σαφή κατεύθυνση όπου ο καθένας κάτι προτείνει και κάτι προσθέτει. Και στις αγορές μπορούν να γίνουν θαυμάσια πράγματα και θαυμάσιες εκδηλώσεις. Εγώ λοιπόν θα συνταχθώ με τον τρόπο με τον οποίο έχει διατυπωθεί η εισήγηση όσον αφορά προφανώς με την κήρυξη του κτιρίου και με τον τρόπο που έχει διαμορφωθεί η εισήγηση, εμπλουτισμένη και με την παράγραφο από τη πρόταση Βασενχόβεν και λοιπών, ούτως ώστε η αγορά να μην απωλέσει τον χαρακτήρα το μικρού καταστήματος της προσωπικής επαφής του καταστηματοάρχη με τον πελάτη και σε έναν χώρο τέτοιον μπορούν να δημιουργηθούν και να παρουσιαστούν θαυμάσια πράγματα τα οποία έχουν σχέση και με την άμεση και όχι έμμεση πολιτιστική έκφραση. Γιατί θεωρώ την αγορά, και πάλι το λέω, σαν έκφραση πολιτισμού.

Μ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ: Συμφωνώ με τον κ. Κακούρη, διαφωνώ ως προς το ότι είναι η εποχή των υπεραγορών. Αντιθέτως, στην Ευρώπη και σίγουρα θα έρθει και εδώ, αρχίζει ο κόσμος και επιστρέφει στα μικρά εξειδικευμένα μαγαζάκια. Εγώ προσωπικά δε δε μπαίνω πια ποτέ στην Ευρώπη σε Λαφαγιέτ και τέτοια. Ποτέ, αρρωσταίνω.

Π. ΚΑΡΥΔΗΣ: Συμφωνώ απόλυτα με αυτά που ανέφερε ο κ. Κακούρης και ήθελα λίγο να διατυπωθεί το πρόσθετο εκείνο κομμάτι της έκθεσης Πορτάλιου

Α. ΚΑΣΤΑΝΑ: Ποιοι ψηφίζουν υπέρ της εισήγησης; Είναι ομόφωνη. Διατυπώστε τη γνωμοδότηση.

8) Υστερα από τα παραπάνω και κατόπιν φανεράς ψηφοφορίας, το Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων, γνωμοδοτεί **ομόφωνα**

Υπέρ του χαρακτηρισμού ως μνημείου σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 1γ του Ν.3028/2002 της **Δημοτικής Αγοράς Κυψέλης**, φερομένης ιδιοκτησίας Δήμου Αθηναίων, που βρίσκεται στο 6ο Δημ. Διαμέρισμα Αθηνών, στο Ο.Τ. που ορίζεται από τον πεζόδρομο της Φωκ. Νέγρη και τις οδούς Σποράδων, Σύρου και Ζακύνθου, διότι αποτελεί εξαιρετικό δείγμα δημοσίου κτιρίου που κατασκευάστηκε την περίοδο του μεσοπολέμου το 1935 επί δημαρχίας Κοτζιά.

Η Δημοτική Αγορά της Κυψέλης διαθέτει τον χαρακτήρα ενός κτιρίου στο οποίο τα εμπορεύματα έφεραν ακόμα ενεργά το χρηστικό στοιχείο. Η συναλλαγή ήταν μια πραγματική ανάγκη και οι αγοραστές γνώριζαν ενδεχομένως τους

καταστηματάρχες. Γι' αυτό, πλην την αρχιτεκτονικής, τυπολογικής και μορφολογικής αξίας, είναι φορέας της ιστορίας ενός τύπου εμπορίου που η γενικευμένη σύγχρονη εμπορευματοποίηση απαξιώνει και εξαφανίζει.

Επίσης, η Αγορά αποτελεί χαρακτηριστικό κτίσμα του μοντέρνου κινήματος, που κατορθώνει να ενσωματώνει με επιτυχία ιστορικές αναφορές απ' του κλασικισμό. Αποτελεί σημείο αναφοράς για τους κατοίκους και είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την καθημερινή ζωή.

Η Δημοτική Αγορά Κυψέλης είναι ένα μοναδικό τοπόσημο για την Κυψέλη, που οι κάτοικοι αναγνωρίζουν αλλά και χρησιμοποιούν, για να προσδιορίσουν και να ορίσουν την γειτονιά ως έννοια και ταυτόχρονα τη θέση αυτών των ιδίων σε αυτό το συμβολικό χώρο της τοπικής κοινότητας.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ
Από την Πράξη με αριθ. 30/22.9.05
του ΕΚΠΙΣΤΕΥΚΟΥ ΕΠΙΛΟΓΕΥΣΗΣ
ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
Αθήνα.....14-6-06.....
Η Γραμματέας

Κ. Γιαννί

Σχ ημερ 611 / 4.2.2005
Γραφείο Διευθύνων

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ

Πατησίων 42, 10682 Αθήνα. Τηλ.: 210-772.3632, Fax: 210-772.3319

5-1-2005

Προς την Δήμαρχο Αθηναίων
Κα Ντόρα Μπακογιάννη

Αγαπητή κα Δήμαρχε,

Στην Σχολή Αρχιτεκτόνων του Ε.Μ.Πολυτεχνείου πραγματοποιείται μια έρευνα με θέμα «Ιστορικοί, πολιτισμικοί και κοινωνικοί παράγοντες για την βιώσιμη ανάπτυξη των αστικών περιοχών: Κυψέλη και Άγιος Ιωάννης Ρέντης». Αντικείμενο της είναι η διερεύνηση των ιστορικών, πολιτισμικών και κοινωνικών χαρακτηριστικών, γειτονιών του Λεκανοπεδίου της Αθήνας, που θα μπορούσε να βοηθήσει στην χάραξη μιας πολεοδομικής πολιτικής για βιώσιμη αστική ανάπτυξη.

Ο στόχος της βιώσιμης ή αειφόρου ανάπτυξης έχει ήδη υιοθετηθεί ως βασική επιδίωξη της πολεοδομικής και χωροταξικής πολιτικής στην χώρα μας και, γενικότερα, στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Εκφράζεται πλέον τόσο σε θεσμικό επίπεδο, με νόμους για την αειφόρο ανάπτυξη των οικισμών και για τον χωροταξικό σχεδιασμό, όσο και σε επίπεδο προγραμμάτων, έργων και παρεμβάσεων, με έργα υποδομών μεταφορών στις πόλεις, αναπλάσεις, δημιουργία χώρων πρασίνου κ.ά.

Ο καθορισμός του περιεχομένου της πολιτικής βιώσιμης ανάπτυξης δεν είναι πάντοτε εύκολη υπόθεση. Είναι γνωστή η έμφαση στην διατήρηση των αναπτυξιακών πόρων και στην προσπάθεια να μη βρεθούν οι μελλοντικές γενιές σε συνθήκες εξάντλησης φυσικών πόρων και αδυναμίας να απολαύσουν τα δώρα της φύσης, που έχουμε και σήμερα ακόμη στην διάθεση μας. Εάν όμως είναι σχετικά προφανές ότι βιώσιμη ανάπτυξη είναι εκείνη που δεν καταληστεύει τους φυσικούς πόρους (ενεργειακούς, ορυκτούς, βλάστησης κ.ά.), αλλά αντίθετα ενσωματώνει στους λογαριασμούς της τα περιβαλλοντικά κόστη, τουλάχιστον όσο και τα στενά οικονομικά, δεν είναι πάντα εύκολο να συμφωνήσουμε τι συνιστά βιώσιμη ανάπτυξη όταν αναφερόμαστε σε συστήματα κοινωνικής οργάνωσης, όπου το δημιουργημένο από τον άνθρωπο κεφάλαιο έχει εντονότερη παρουσία. Το κεφάλαιο αυτό δεν είναι μόνο υλικό, αλλά και κοινωνικό, πολιτισμικό, συμβολικό και ιδεολογικό.

Παρά τις δυσκολίες αυτές, στις πόλεις, και ιδίως στα μητροπολιτικά συγκροτήματα, υπάρχει ήδη συμφωνία για ένα μεγάλο φάσμα δράσεων που εντάσσονται στην λογική της βιώσιμης ανάπτυξης. Η καταπολέμηση της ρύπανσης του αέρα, του εδάφους και των νερών, η μείωση του χρόνου μετακινήσεων από τον τόπο κατοικίας προς τον τόπο εργασίας ή αναψυχής, αλλά και η ευρύτερη χρήση των μέσων μαζικής μεταφοράς, η μείωση της εξάρτησης από μη ανανεώσιμους ενεργειακούς πόρους και, γενικότερα, της κατανάλωσης ενέργειας, η αύξηση των επιφανειών πρασίνου και ελευθέρων χώρων, η ανακύκλωση φυσικών πόρων, όπως το νερό, κ.ά. είναι δράσεις, την ανάγκη των οποίων κανείς δεν αμφισβητεί, προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της βιώσιμης ανάπτυξης στις πόλεις. Και πάλι όμως, η συμφωνία είναι

ευχερέστερη όταν πρόκειται για φυσικά μεγέθη, συνήθως δεκτικά μέτρησης και ποσοτικοποίησης.

Ανάμεσα στους δυσκολότερα εντοπίσιμους και λιγότερο προφανείς «αστικούς πόρους» είναι τα πολιτισμικά στοιχεία, που επιζούν στον αστικό χώρο και έχουν ακόμη ένα συμβολικό και ψυχολογικό νόημα για τους κατοίκους του

Οι γειτονιές του λεκανοπεδίου της Αθήνας έχουν υποστεί πολλαπλές αλλοιώσεις στα τελευταία 30 χρόνια, αλλοιώσεις όχι μόνο στο πολεοδομικό και αρχιτεκτονικό τους ύφος, αλλά και στο κοινωνικό και συμβολικό τους περιεχόμενο. Τα διαδοχικά κύματα του πληθυσμού των γειτονιών της Αθήνας χάνουν την σύνδεση τους με τον χώρο τους και αλλοτριώνονται μέσα σε παροδικές και εφήμερες μορφές συγκρότησης του.

Για τον λόγο αυτό έχει σημασία να επισημάνουμε αυτό που σώζεται ακόμη και να θέσουμε το ερώτημα εάν η προστασία του είναι μέρος μιας πολιτικής για την βιώσιμη ανάπτυξη των γειτονιών αυτών. Ποιά υλικά και άυλα στοιχεία, ιστορικού, κοινωνικού, συμβολικού και πολεοδομικού – αρχιτεκτονικού χαρακτήρα, αποτελούν πόρους άξιους προστασίας ώστε η ζωή στις περιοχές αυτές να εμπλουτίζεται σαν εμπειρία και καθημερινή απόλαυση;

Στην Κυψέλη μια βίαιη ανάδευση στα χρόνια της ανοικοδόμησης διέλυσε τον κοινωνικό ιστό των παλιών κατοίκων και έσβησε σχεδόν τις χωρικές συμβολικές μνήμες. Μέσα σε ό,τι έχει απομείνει πρέπει να αναζητηθούν οι αστικοί πόροι πολιτισμικού και κοινωνικού χαρακτήρα, με απώτερο στόχο μια καλύτερα θεμελιωμένη πολιτική αστικής ανάπτυξης και προστασίας.

Δεν πρόκειται για μια προσπάθεια αναζήτησης φαινομένων του παρελθόντος, αλλά για μια ουσιαστική έρευνα της σχέσης κοινότητας, χώρου και κοινωνικού συμβολισμού, που παράγουν μια ολοκλήρωση σε επίπεδο γειτονιάς, ολοκλήρωση τόσο ατομική, όσο και συλλογική και κοινωνική. Για τον λόγο αυτό, ένα βασικό ερώτημα προς τους κατοίκους της Κυψέλης, στο ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιείται στην έρευνα του ΕΜΠ, αφορά στην επισήμανση σημείων, θέσεων και κτιρίων της γειτονιάς, που έχουν σημασία γι' αυτούς. Σημασία, από την άποψη της συμβολικής τους σπουδαιότητας για τον χαρακτήρα και την ταυτότητα της γειτονιάς.

Η Αγορά της Κυψέλης, κτίριο της δεκαετίας του 1930, έχει μια τέτοια συμβολική σπουδαιότητα. Αποτελεί τοπόσημο αναγνώρισης, σε σχέση με το οποίο προσδιορίζεται για τους Κυψελιώτες η έννοια της γειτονιάς τους και η θέση των ιδίων σ' αυτό τον συμβολικό χώρο της τοπικής κοινότητας. Είναι σημείο αναφοράς και αναγνώρισης. Η βαρύτητα της στο υποσυνείδητο του κατοίκου απορρέει από αναμνήσεις και καθημερινές εμπειρίες. **Είναι ένας «αστικός πόρος» με την έννοια ότι η εξαφάνισή του θα κάνει πιο φτωχή την συμβολική συνέχεια του χώρου και οδηγεί σε μια απώλεια ταυτότητας, άρα σε ένα τραυματισμό της βιωσιμότητας μιας ιστορικής αστικής γειτονιάς.**

Επιπλέον, η θέση της Δημοτικής Αγοράς βρίσκεται σε κόμβο ακτινικών δρόμων, ιδιαιτέρως στενών (κάποιοι από αυτούς είναι σοκάκια) με αποτέλεσμα η κατασκευή υπόγειου parking και πολυώροφου κτιρίου να προκαλέσει επιπλέον κυκλοφοριακή συμφόρηση και περιβαλλοντική υποβάθμιση, εφόσον στο σημείο εκείνο θα πρέπει να καταργηθεί ο πεζόδρομος της Φωκίωνος Νέγρη. Σημειωτέον ότι το σημείο αυτό είναι από τα ελάχιστα εναπομείναντα της Κυψέλης για αναψυχή και περίπατο των κατοίκων της.

Δεδομένου δε ότι η Κυψέλη στερείται παντελώς πολιτιστικής υποδομής, η οποία θα ανεβάθμιζε την ποιότητα ζωής των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής της και είναι

ζητούμενο και από τους ίδιους, όπως φάνηκε από τις συνεντεύξεις τους μαζί μας, σας προτείνουμε:

- Την διατήρηση του κτιρίου και την αποκατάστασή του
- Την μετατροπή του σε ένα πολυλειτουργικό πολιτιστικό - εμπορικό χώρο τύπου «Στοάς του Βιβλίου» στην οδό Αρσάκη, όπου είναι δυνατόν να συνυπάρχουν λειτουργίες «αγοράς» και αναψυχής καθώς και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις.

Κατ' αυτόν τον τρόπο ο Δήμος μπορεί να έχει έσοδα από την ενοικίαση των ήδη υπαρχόντων καταστημάτων π.χ. σε βιβλιοπωλές, σε γκαλερί έργων τέχνης, σε αντίκες κλπ.

Για τους λόγους αυτούς αγαπητή κα Δήμαρχε η Ερευνητική Ομάδα του ΕΜΠ, η οποία τυχαίως αποτελείται από κατοίκους της Κυψέλης, με πρωτοβουλία της, σας εγχειρίζει την επιστολή αυτή, που συνυπογράφουν και άλλοι Κυψελιώτες, μέλη της επιστημονικής κοινότητας, ελπίζοντας ότι θα την λάβετε υπ' όψιν σας, πόσω μάλλον, που στην προεκλογική σας ομιλία στη Κυψέλη, υποσχεθήκατε στους κατοίκους της, ότι θα μεριμνήσετε γι' αυτό το σημαντικό τοπόσημο που αποτελεί και τόπο συλλογικής μνήμης για τους Κυψελιώτες που παραμένουν πιστοί στην γειτονιά τους.

Με τιμή

Επιστημονικός υπεύθυνος προγράμματος

Καθηγητής ΕΜΠ Λ. Βασενχόβεν,

Σωτήριος Βασιλείου Δρ. Μαν. ΕΜΠ

Μέλη της ερευνητικής ομάδας:

Καθηγητής ΑΠΘ Α. Φ. Λαγόπουλος

Καθηγήτρια-Ερευνήτρια Ακαδημίας Αθηνών Λ. Στυλιανούδη

Αρχιτέκτων ΑΠΘ Μ. Βασενχόβεν

Αρχιτέκτων ΑΠΘ Γ. Μελισουργός

Συνυπογράφουν οι:

Καθηγητής ΕΜΠ Μ. Μπίρης

Καθηγητής ΕΜΠ Μ. Κορρές

Καθηγήτρια ΕΜΠ Α. Μπιρμπίλη

Καθηγήτρια ΕΜΠ Γ. Μαρίνου

Καθηγητής ΕΜΠ Ι. Σίφρα

Σπυρίδων Γαλαριώτης

Μιχάλης Φύτο, Διπλ. Μηχ/γός, Μιχάλης Τ. Α. Μανιάνης, Κώστας Π. Παλασιώτης, Κρητικός, Αρχιτέκτονας

Συνέντευξη Τύπου Δ. Αλεξιοπούλου, Δημ. Αθηναίων για το τεχνικό πρόγραμμα ταν 2002.

Απόσπασμα
από 16/06.

Οι βασικοί του στόχοι είναι: βελτίωση της βασικής υποδομής και ικανοποίηση των καθημερινών λειτουργικών αναγκών σε όλη την Αθήνα και στις γειτονιές, η βελτίωση της αισθητικής και λειτουργικότητας της πόλης ενόψει των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 και φυσικά η ολοκλήρωση όλων των συνεχιζόμενων έργων. Το 30% της δαπάνης του προγράμματος διατίθεται για συνεχιζόμενα έργα και τη βελτίωση της εικόνας της πόλης, ενώ το 70% διατίθεται για την υλοποίηση προτάσεων που έγιναν από τα Διαμερισματικά Συμβούλια.

Στο αρχιτεκτονικό. Ο προϋπολογισμός προβλέπει συνολική δαπάνη 18.406.000 Ευρώ για έργα δημιουργίας Πολιτιστικών Κέντρων στο Μεταξουργείο, την Παλιά Δημοτική Αγορά της Κυψέλης και στην περιοχή Κολοκυνθούς - παλαιά βουστάσια, αποκατάσταση ιστορικών διατηρητέων κτιρίων, συντήρηση μνημείων, νέα αγάλματα που θα τοποθετηθούν στην πόλη, αναπλάσεις πλατειών στη Βαρβάκειο Αγορά και στο ΦΙΞ Πατησίων που γκρεμίζεται τελικά το κομμάτι που είχε μείνει και μελέτες και κατασκευές νέων κτιρίων.

Εκδόσεις ΠΟΤΑΜΟΣ
Υψηλάντου 31
10675 Αθήνα

Αθήνα, 14 Φεβρουαρίου 2005
Αρ. Πρωτ./ΕΕ

Αγαπητέ κύριε Παπαδόπουλε

Θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε ότι το Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς είναι σύμφωνο με την πρότασή σας να προωθήσετε 100 αντίτυπα της έκδοσης «Νησιά του Αιγαίου, Προστασία φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος» σε βιβλιοπωλεία της Αθήνας, μεγάλων πόλεων και νησιών του Αιγαίου.

Η λιανική τιμή πώλησης του βιβλίου είναι 15,00 € και η έκπτωση με την οποία θα αγοράστε αυτό είναι 50%.

Αναμένουμε απάντησή σας για τις περαιτέρω συνεννοήσεις και σας ευχαριστούμε για τη συνεργασία.

Με εκτίμηση

Δημήτρης Δημόπουλος
Διευθυντής ~~της ΕΕ~~